

Startnotitie

Omgevingsvisie

Indiener: Harry van der Poel /
Jeanine de Kleine
Datum: 29 september 2016
Portefeuillehouder(s): Laura
Broekhuizen

Inhoud

1. Aanleiding	3
2. Wat is een Omgevingsvisie?	4
3. Omgevingsvisie Oldambt	8
3.1 Visie en Ambitie	8
3.2 Participatie	9
3.3 Structuur en opzet van de Omgevingsvisie	11
3.4 Gebiedsindeling en thema's	12
3.5 Digitalisering	13
4. Proces	14
4.1 Projectorganisatie	14
4.2 Planning	14
4.3 Financiën	14

1. Aanleiding

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet vastgesteld. In 2019 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet is een omvangrijke stelselherziening van het omgevingsrecht waar de gemeente Oldambt mee te maken krijgt. Wetten die opgaan in de Omgevingswet zijn bijvoorbeeld de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet ruimtelijke ordening, de Wet Milieubeheer, de Woningwet en de Waterwet.

Doelen van de wet zijn het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en deze doelmatig te beheren, gebruiken en ontwikkelen. Om dat te bereiken zijn naast deze maatschappelijke doelen ook verbeterdoelen van de Omgevingswet geformuleerd.

De Omgevingswet wil ruimte bieden voor initiatieven. De cultuur van de wet is 'Ja, mits' in plaats van 'Nee, tenzij'.

Onder de Omgevingswet zal het instrument Omgevingsvisie de structuurvisie en diverse andere beleidsvisies vervangen. Om voorbereid te zijn op de invoering en de consequenties van de Omgevingswet is binnen Oldambt een programma opgestart bestaande uit een drietal projecten. Dit zijn:

1. een invoeringstraject Omgevingswet
2. opstellen Omgevingsvisie
3. pilot opstellen Omgevingsplan (bestemmingsplan met verruimde reikwijdte op basis van de Crisis- en herstelwet)

Deze startnotitie gaat in op het project opstellen Omgevingsvisie.

In de begrotingsvergadering van 2015 is besproken om alvast vooruit te lopen op de Omgevingswet en een Omgevingsvisie op te stellen in plaats van een Structuurvisie op basis van de Wet ruimtelijke ordening.

Kick-off

Op 7 juli 2016 is het project gestart met een kick-off bijeenkomst van één dag waarbij alle stakeholders uit de gemeentelijke organisatie aanwezig waren. De volgende beleidsvelden waren vertegenwoordigd: ruimtelijke ordening, milieu, erfgoed, landschap, economie, wonen, maatschappelijke zaken, recreatie en toerisme, gebiedscoördinatie, verkeer, vastgoed, bouwen, handhaving en communicatie. Het resultaat van de kick-off is bewustwording bij de medewerkers over de doorwerking van de Omgevingswet en het vergroten van de betrokkenheid. We hebben gesproken over op welke manier beleid geïntegreerd wordt in de Omgevingsvisie en welke speerpunten hierbij van belang zijn. De resultaten van de kick-off zijn in deze startnotitie verwerkt.

De startnotitie is onderverdeeld in een viertal hoofdstukken. Na een beschrijving van de aanleiding (hoofdstuk 1), wordt in hoofdstuk 2 beschreven wat een Omgevingsvisie volgens de nieuwe Omgevingswet is.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de inhoud van de Omgevingsvisie van onze gemeente. In hoofdstuk 4 komt het proces aan de orde met onder meer de projectorganisatie, planning en financiën.

De startnotitie is bedoeld als een richtinggevend discussiestuk voor het opstellen en uitwerken van de Omgevingsvisie.

2. Wat is een Omgevingsvisie?

Een van de nieuwe instrumenten onder de Omgevingswet is de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is een integrale visie waarin strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn staan. De visie is geen gedetailleerd plan maar toont de hoofdlijnen voor het langetermijnbeleid. Een belangrijk doel van de Omgevingsvisie is het bevorderen van de samenhang van beleid voor de fysieke leefomgeving. Vooral op strategisch niveau is deze samenhang van belang. De Omgevingsvisie voorziet daarin. De Omgevingsvisie is een politiek-bestuurlijk document dat alleen de gemeente bindt.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2019 wordt de Omgevingsvisie verplicht voor rijk, provincies en gemeenten.

De Omgevingswet (artikel 3.2) geeft aan wat er in een Omgevingsvisie moet komen te staan. Een Omgevingsvisie bevat:

- a. een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
- b. de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
- c. de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

De Omgevingswet stelt maar beperkt eisen, de gemeente heeft veel vrijheid in de invulling van de Omgevingsvisie.

De Omgevingswet gaat niet meer uit van sectorale afwegingen zoals “een goede ruimtelijke ordening” of “bescherming van het milieu”, maar introduceert het begrip fysieke leefomgeving.

De fysieke leefomgeving is breder dan alleen de ruimtelijke aspecten. Ook ontwikkelingen op het gebied van bouwen, cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, milieu, natuur en water worden meegenomen in de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie gaat over de hele breedte van de fysieke leefomgeving zoals bedoeld in de Omgevingswet.

De Omgevingsvisie gaat over het hele grondgebied van de gemeente, hiermee wordt naast de bovengrond en het water ook de ondergrond bedoeld. De Omgevingsvisie doet bijvoorbeeld ook uitspraken over hoe om te gaan met zoutcavernes. Uitgangspunt hierbij is dat vanzelfsprekend dat de gemeente alleen een Omgevingsvisie vast kan stellen waarin onderwerpen zijn opgenomen waarover haar bevoegdheid zich uitstrekt.

Doordat de Omgevingsvisie ook een beschrijving bevat van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de leefomgeving, wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de historie van het gebied en de aanwezige kwaliteiten.

Na inwerkingtreding van de wet zal iedere gemeente binnen een nog vast te leggen overgangstermijn moeten beschikken over één het hele grondgebied dekkende Omgevingsvisie. Anders dan de Wro kent de Omgevingswet niet de mogelijkheid om thematische visies vast te stellen. Verdere uitwerking van het strategisch beleid op tactisch/operationeel niveau kan plaatsvinden via een ander instrument uit de Omgevingswet: het programma.

De 6 instrumenten

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programma-tische aanpak.

3 Decentrale regels

Elk bestuursorgaan heeft een gebieds-dekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermen de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.

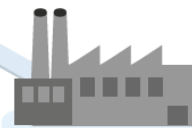
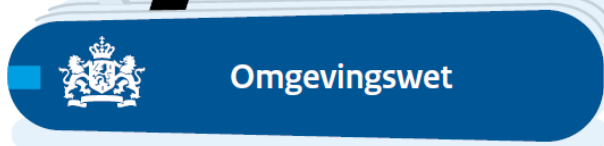

5 Omgevingsvergunning

Een omgevingsvergunning is alleen nodig als de algemene rijksregels niet volstaan. Deze kan worden aangevraagd bij één loket.

6 Projectbesluit

Een projectbesluit is nodig voor ingrijpende en ingewikkelde projecten waarbij een publiek belang speelt.

Omgevingsvisie

In een omgevingsvisie staan de ontwikkelingen en ambities voor een grondgebied. Daarbij rekening houdend met onderwerpen als bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur en cultureel erfgoed. De visie is geen gedetailleerd plan maar toont de hoofdlijnen voor het langetermijnbeleid. Het Rijk, de provincies en gemeenten zijn verplicht een omgevingsvisie te maken.

Inzicht en samenhang door integrale afwegingen

Nu

De huidige wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving is versnipperd en verspreid over verplichte sectorale beleidsplannen. Het overzicht ontbreekt daardoor en soms botsen de plannen.

Straks

De integrale omgevingsvisie zorgt voor samenhang. Het geeft ook aan wat het verantwoordelijke bestuursorgaan zelf doet en wat de verantwoordelijkheid van anderen is.

Voordelen

Een bestuursorgaan kan met de omgevingsvisie duidelijke keuzes maken en zo invloed uitoefenen op een goede fysieke leefomgeving. De inzichtelijkheid en voorspelbaarheid voor ondernemers en burgers neemt er door toe.

Participatie

Door direct betrokkenen bij de realisatie van de omgevingsvisie te betrekken, is alle kennis beschikbaar, komen alle belangen van meet af aan op tafel en ontstaat er draagvlak.

Vorm

Een omgevingsvisie bevat de hoofdlijnen van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving. Er zijn verder geen vormvereisten.

Integraal

De Omgevingsvisie gaat over het beschermen en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Het integreert ruimte, verkeer en vervoer, water, natuur, milieu, gebruik van natuurlijke hulpbronnen en het cultureel erfgoed.

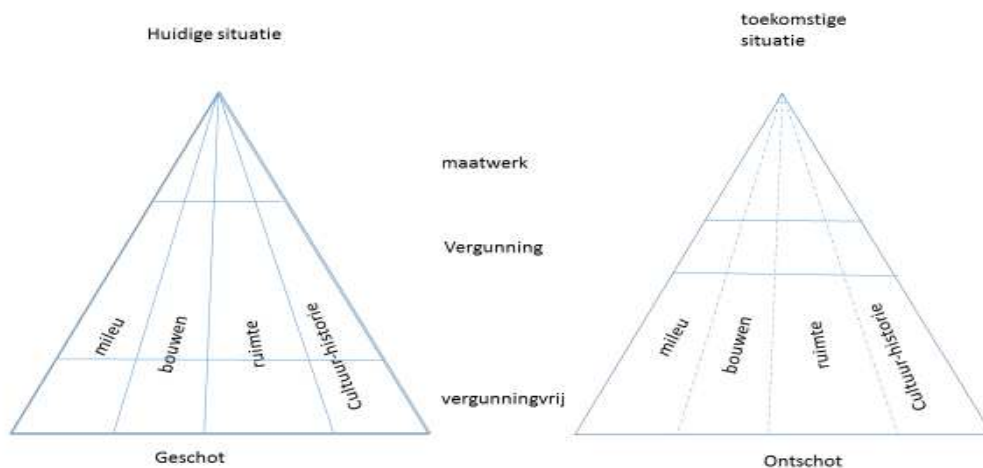
Om integraliteit en samenhang te bereiken worden deze terreinen niet alleen samengevoegd maar worden de sectoren en disciplines met elkaar verbonden. Dit vraagt om een andere manier van integraal werken. Er moet ontschotting plaatsvinden, dit is in onderstaande afbeelding verbeeld. Door gebiedsgericht te werken en gemeenschappelijke kernwaarden te benoemen wordt integraal werken bevorderd. De gemeente kan in een Omgevingsvisie duidelijk kiezen welke omgevingskwaliteit gewenst is.

Over integraliteit kunnen verschillende beelden bestaan. Tijdens de kamerbehandeling van de Omgevingswet is daar door het kabinet onder andere het volgende over gezegd:

“De Omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van een bestuursorgaan over de noodzakelijke en de gewenste ontwikkelingen van de fysieke leefomgeving in zijn bestuursgebied. Het is een politiek-bestuurlijk document dat alleen het vaststellende orgaan zelf bindt. Het richt zich op de fysieke leefomgeving als geheel, zodat deze in samenhang wordt beschouwd in de complexe dynamiek van de moderne maatschappij. De visievorming op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer, water, milieu, natuur, gebruik van natuurlijke hulpbronnen en cultureel erfgoed wordt in de Omgevingsvisie niet alleen samengevoegd, maar ook met elkaar verbonden. Zo worden in een vroegtijdig stadium mogelijk strijdige of juist meekoppelende ontwikkelingen met elkaar in verband gebracht. Ook gaat de Omgevingsvisie in op de sturingsfilosofie van het vaststellende bestuursorgaan en daarmee op de eigen rol bij de realisatie van die visie en de voorziene rol van anderen.”

“Daarmee kom je ook op de menselijke kant van integraliteit. Een groep mensen is iets anders dan de som van alle individuen in die groep. De menselijke kant vereist ook een meer sociologische benadering van het begrip “integraal karakter”. Daarom moet je zoeken naar groepen die het maximaliseren van hun eigen nut ondergeschikt willen maken aan een gezamenlijk initiatief dat leidt tot een meer collectief nut”

Het verschil tussen de huidige en de toekomstige situatie is als volgt in een plaatje te duiden (Bron: VIVO Gemeenten, april 2016)

Door de fysieke leefomgeving in een vroegtijdig stadium in samenhang te beschouwen worden strijdigheden in een vroeg stadiumesignaleerd. Ook is het mogelijk om ontwikkelingen die elkaar versterken met elkaar in verband te brengen en de kansen die dit geeft te benutten. Dit vraagt een andere samenwerking tussen de verschillende vakspecialisten. Van de medewerkers en bestuurders wordt gevraagd meer te denken vanuit de opgave dan vanuit het eigen specialisme.

Een integrale Omgevingsvisie zorgt ervoor dat gemeenten geen sectorale strategische visies ontwikkelen, maar dit in samenhang tot stand laten komen. Dit betekent dat alle toekomstige beleidsnota's worden opgehangen aan de Omgevingsvisie. De integrale afweging vindt plaats in de Omgevingsvisie.

Rol van de gemeente

De Omgevingsvisie gaat ook in op de rol van het vaststellende bestuursorgaan. Welke sturingsfilosofie hanteer je als gemeente en wat verwacht je van anderen bij het realiseren van de visie? Uitvoering van de Omgevingsvisie vindt plaats via programma's in samenhang met andere instrumenten van de Omgevingswet. In programma's worden de doelen uit de Omgevingsvisie concreet.

Rol van de raad

Als gemeenteraad krijgt u op verschillende manieren te maken met de Omgevingswet. De gemeenteraad stelt de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan vast. In met name de Omgevingsvisie komt de kaderstellende taak van de gemeenteraad tot uitdrukking. In het Omgevingsplan wordt deze geconcretiseerd.

In een omgevingsplan kan de gemeente omgevingswaarden vaststellen. Omgevingswaarden zijn normen die de gewenste staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving of een onderdeel daarvan als beleidsdoel vastleggen. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan maximaal toelaatbare concentraties van stoffen in water en lucht. De provincie kan ook omgevingswaarden vaststellen. Zij kunnen hun beleidsdoelen via een instructieregel in de omgevingsverordening door laten werken in het gemeentelijk beleid. Instructieregels bevatten aanwijzingen voor de inhoud van het gemeentelijke omgevingsplan. Hetzelfde geldt voor omgevingswaarden van het rijk.

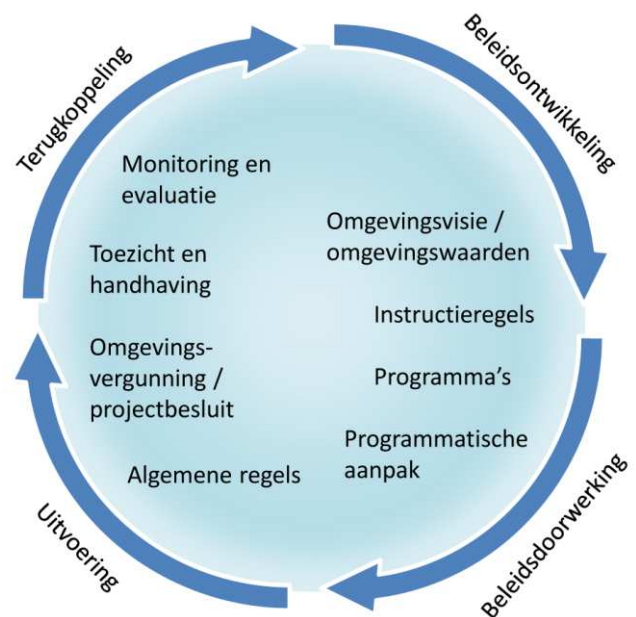
Rol van het college

Het college is belast met de voorbereiding van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Daarnaast kan het college uitvoeringsprogramma's vaststellen.

In programma's worden de doelen van de Omgevingsvisie concreet. Waar een Omgevingsvisie integraal is, kan en zal de uitwerking in een programma vaak sectoraal zijn. Met een programma wordt het overheidsbeleid voor onderdelen van de leefomgeving uitgewerkt. Een programma is dus niet integraal. Denk aan een fietsplan of een programma voor de kwaliteit van het landschap. Een programma kan natuurlijk wel verschillende sectorale belangen verbinden, bijvoorbeeld voor water en natuur. In het programma staan concrete maatregelen die nu nog voorkomen in de uitvoeringsparagrafen van strategische plannen en structuurvisies. In een programma staat ook hoe normen of gebiedsgerichte doelstellingen gehaald gaan worden.

Duidelijkheid voor initiatiefnemers

Een Omgevingsvisie maakt de handelswijze van de gemeente inzichtelijk en voorspelbaar voor initiatiefnemers. Met de Omgevingsvisie worden keuzes gemaakt en is voor initiatiefnemers inzichtelijk wat ze van de gemeente kunnen verwachten bij het bespreken van een initiatief. Daarmee kan invloed worden uitgeoefend op een goede fysieke leefomgeving. Het is duidelijk welke strategische doelen zij in het fysieke domein wil halen en of het initiatief hierin bij draagt. Een initiatiefnemer kan direct rekening houden met alle aspecten van de fysieke leefomgeving omdat deze in de Omgevingsvisie in beeld zijn gebracht. Uitgangspunt is 'Ja, mits' in plaats van 'Nee, tenzij'.

3. Omgevingsvisie Oldambt

3.1 Visie en Ambitie

Met het opstellen van een Omgevingsvisie lopen we vooruit op de komende inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2019. Het is mogelijk om nu al een Omgevingsvisie volgens de principes van de nieuwe wet vast te stellen. Het integrale karakter van de Omgevingswet, gericht op de totale fysieke leefomgeving, maakt dit tot een spannend en nieuw proces, zowel ambtelijk als politiek/bestuurlijk. Veel zal nog duidelijk moeten worden in de komende jaren hoever deze integraliteit strekt en wat wel en niet tot de fysieke leefomgeving gerekend mag /moet worden. We gaan dat in het kader van de Omgevingsvisie met elkaar verkennen en ontdekken.

Met deze voor de gemeente Oldambt nieuwe Omgevingsvisie anticiperen wij op de nieuwe Omgevingswet. Wij willen goed voorbereid zijn op het moment dat de Omgevingswet in 2019 in werking treedt. Het biedt ons tevens de mogelijkheid om nu al een integraal beleidskader op te stellen die aansluit bij de cultuur van de Omgevingswet, te weten 'Ja, mits' in plaats van het 'Nee, tenzij'-principe. Dit biedt kansen voor initiatiefnemers van ontwikkelingen. Daarnaast vergt de invoering van de Omgevingswet ook organisatorisch de nodige voorbereiding waar wij tijdig op willen inspelen.

De Omgevingswet geeft aan wat minimaal in een Omgevingsvisie opgenomen moet worden. Dat houdt in dat er ook ruimte is voor een (nog) bredere insteek. Bijvoorbeeld door de gevolgen van de ontwikkelingen in het sociaal domein voor de fysieke leefomgeving mee te nemen. De vraag is of dat op dit moment wenselijk en nodig is? In dit stadium is het belangrijk om een goede eerste basis te formuleren. Tijdens een eerste evaluatie wordt bekeken of er sprake moet zijn van een verbreding van de Omgevingsvisie.

Wij stellen ons voor de visie gebiedsgericht in te steken. Dit sluit ook aan bij de dorpsvisies die opgesteld gaan worden naar aanleiding van de takendiscussie. Per gebied worden dan integrale keuzes gemaakt over onderwerpen die in deze gebieden spelen. In het verleden zijn er al diverse sectorale beleidsnota's opgesteld. De inzet is om de beleidsdoelstellingen uit deze nota's tegen elkaar af te wegen en door een integrale bril te bezien. Dit kan leiden tot bijstelling of handhaving van vastgestelde beleidsdoelstellingen.

De Omgevingsvisie wordt niet opgesteld vanuit één gezichtspunt maar zal verschillende insteken moeten krijgen. In onderstaand figuur wordt aangegeven welke mogelijkheden er zijn. Het figuur is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) ontwikkeld en wordt gehanteerd in het kader van de implementatie van de Omgevingswet.

De verschillende insteken zijn als volgt te beschrijven:

1. Consolidierend: de gemeente gebruikt de Omgevingswet in eerste instantie alleen om de wettelijk noodzakelijke wijzigingen door te voeren;
2. Selectief: de gemeente gebruikt de Omgevingswet om lokaal op onderdelen het verschil te maken;
3. Calculerend: de gemeente gebruikt de Omgevingswet waar dit aanwijsbaar voordeel oplevert en waar verandering wordt nagestreefd;
4. Vernieuwend: de gemeente gebruikt de Omgevingswet om een forse vernieuwingsslag door te voeren.

In dit stadium, waarbij wij vooruitlopen op de definitieve invoering van de Omgevingswet, kiezen wij er voor om de Omgevingsvisie calculerend in te steken waarbij ook de externe communicatie en (burger-)participatie goed gewaarborgd moet worden. Bestaand beleid biedt de basis, maar naar aanleiding van participatie kan het wenselijk zijn om bij bepaalde vraagstukken een andere keuze te maken. Op deze manier ontstaat een goede

basis voor de toekomst. De Omgevingsvisie is een dynamisch document. We zetten nu een eerste stap in het traject naar de nieuwe Omgevingswet. Bij een herijking in de toekomst kan de insteek anders zijn.

De dorpsvisies die opgesteld worden naar aanleiding van de kerntakendiscussie zijn een goed voorbeeld van een onderscheidende aanpak. Er dient zich een maatschappelijk vraagstuk aan die geschikt is om een nieuwe werkwijze te proberen. Er wordt gewerkt in een leeromgeving.

Onze insteek zal zijn om de Omgevingsvisie gebiedsgericht op te stellen. Hiervoor is reeds een basis gelegd in eerder vastgestelde nota's. Binnen deze nog vast te stellen gebieden worden dan integrale afwegingen gemaakt over het voor deze gebieden te voeren beleid. Wij zijn van mening dat de Omgevingsvisie zich niet leent voor keuzes op detailniveau zodat ook de te kiezen gebiedsindeling grootschalig van aard dient te zijn.

Natuurlijk is er sprake van samenhang en overlap binnen de gebieden. De omvang van de te kiezen gebieden biedt echter voldoende mogelijkheden om binnen de afzonderlijke gebieden verschillende thema's integraal af te wegen. Enkele thema's spelen in alle gebieden en bevorderen daarmee tevens de integrale afwegingen tussen de gebieden. Te noemen zijn bijvoorbeeld verkeer en toerisme/recreatie.

De Omgevingsvisie is een document op strategisch niveau voor een lange termijn. De visie zal periodiek geëvalueerd moeten worden. Deze evaluatie leidt tot bijstelling.

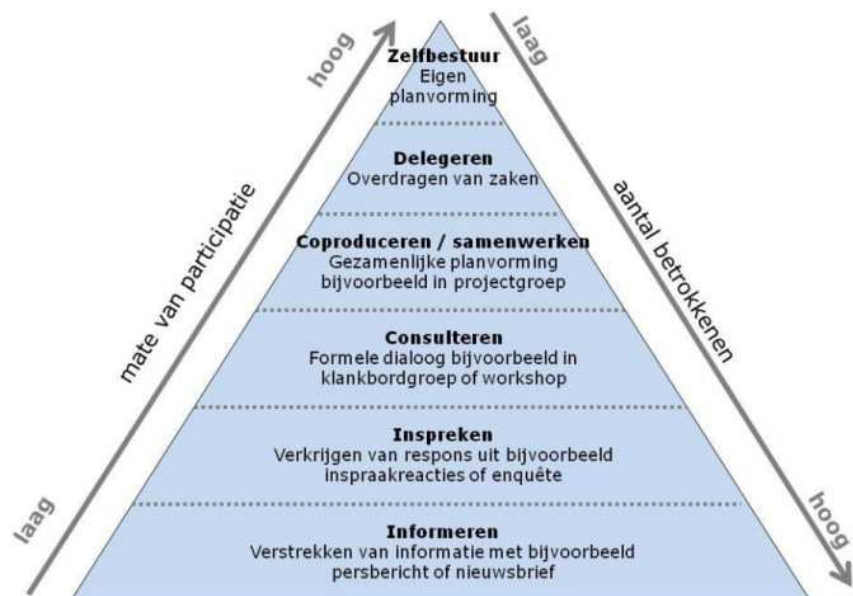
3.2 Participatie

De Omgevingsvisie wordt in samenspraak met de stakeholders opgesteld. Dit zijn de inwoners en ondernemers in de gemeente, belangengroeperingen, overlegpartners en andere overheden.

Er zullen verschillende momenten van participatie worden toegepast die op een ander niveau op de participatieladder staan. Voor het opstellen van de concept-Omgevingsvisie zal een voorzet worden gemaakt waarbij het bestaande beleid wordt geïnventariseerd. Uit dit beleid zullen we de strategische doelstellingen filteren. Daarbij zal ook (gebiedsgericht) worden gekeken waar knelpunten liggen met andere beleidsdoelstellingen.

Ook wordt gebruik gemaakt van de input die verkregen is door gesprekken met inwoners in het kader van de kerntakendiscussie. Daarnaast zullen een aantal rondetafelbijeenkomsten georganiseerd worden met stakeholders.

Voor de vervolgstap is meer burgerparticipatie gewenst. In het verleden zijn al veel van dit soort trajecten doorlopen. Deze ervaring kunnen we in het proces van de Omgevingsvisie meenemen. We zullen bij de stakeholders ideeën ophalen hoe om te gaan met de vraagstukken die er liggen.

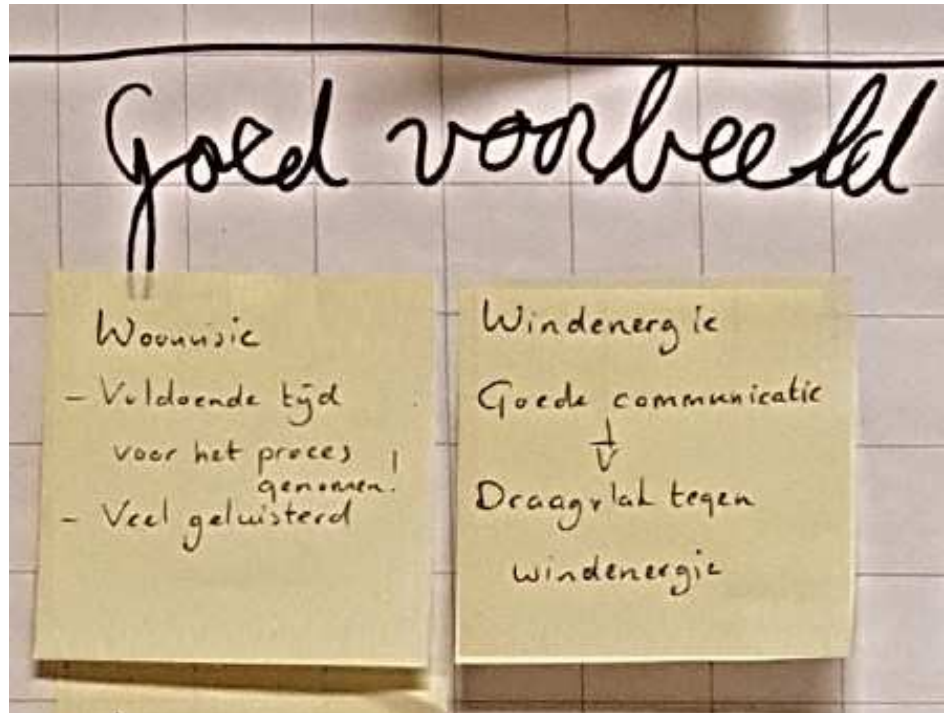
Wat is de rol van de raad ?

De gemeenteraad stelt de Omgevingsvisie vast. De gemeenteraad maakt daarin een bewuste keuze over het leefklimaat in de gemeente. In het voorontwerp van de Omgevingsvisie bepaalt de gemeenteraad welke keuzes aan de stakeholders worden voorgelegd..

Op 20 juni 2016 is door de raad een kerntakendiscussie gevoerd. Daarbij was één van de belangrijkste onderdelen de (burger-)participatie. Van de Verenigingen Dorpsbelangen en Wijkplatforms wordt gevraagd te komen met een visie op hun dorp of wijk. Een vervolg op de eerste wijk- en dorpsvisies. Hiervoor zijn gelden beschikbaar gesteld.

Wij zullen er voor zorgen dat het opstellen van beide soorten visies (dorp- en wijkvisies en Omgevingsvisie) op elkaar afgestemd wordt.

We willen gezamenlijk optrekken met het proces om te komen tot dorpsvisies. Daar waar mogelijk willen we de dorpen en wijken gaan clusteren. Dit om de discussie naar een hoger niveau te tillen.

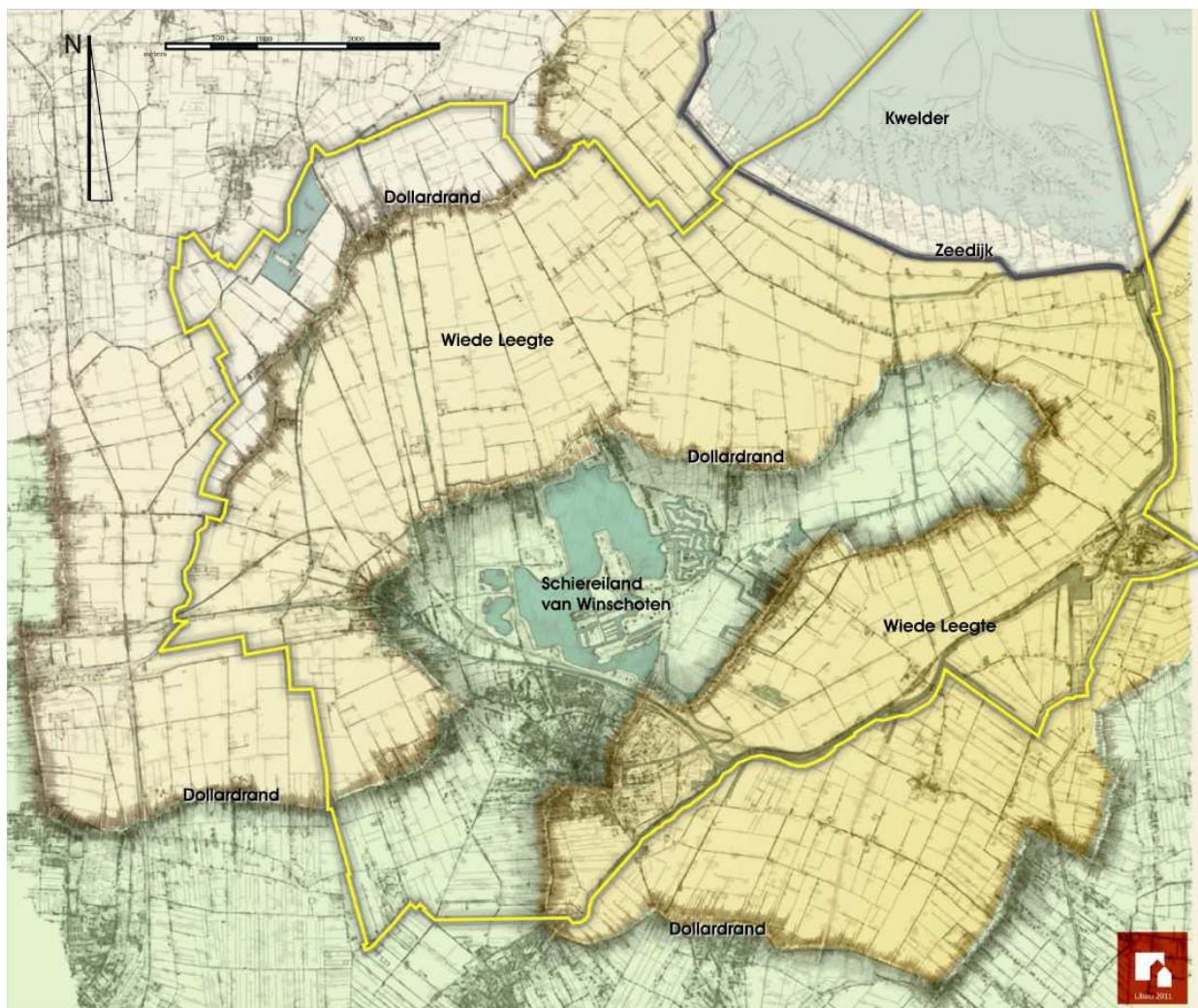

3.3 Structuur en opzet van de Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is vormvrij, wel is het verplicht om de visie digitaal beschikbaar te stellen op de landelijke voorziening www.ruimtelijkeplannen.nl. Wij zien de Omgevingsvisie als een dynamisch document. Na een bepaalde periode kan de visie worden geëvalueerd en (op onderdelen) worden aangepast.

De Omgevingsvisie bestaat uit een gemeentebreed deel en een gebiedsgericht deel. Sommige strategische keuzes gelden voor de gehele gemeente. Deze worden in het eerste deel beschreven.

Als tweede volgt een gebiedsgericht gedeelte van de visie. In het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief van de gemeente Oldambt (2012) zijn verschillende gebieden beschreven die eenzelfde ruimtelijke identiteit hebben. Deze indeling zal als onderlegger voor de Omgevingsvisie worden gebruikt. In de Omgevingsvisie zullen de hoofdlijnen van de kwaliteiten van de fysieke leefomgeving van het gebied worden beschreven, zoals bijvoorbeeld de cultuurhistorische waarden. Per gebied wordt ook beschreven welke thema's daar spelen en welke beleidskeuzes worden gemaakt. Per geografisch gebied wordt een paragraaf opgenomen waarin de verbinding wordt gelegd met andere gebieden.

In de Omgevingsvisie staan de hoofdzaken van het beleid met daarin de strategische keuzes. Een nieuw instrument in de Omgevingswet is het programma. In programma's worden maatregelen vastgelegd om doelen uit de Omgevingsvisie te bereiken. Het programma is vooral uitvoeringsgericht en een bevoegdheid van het college.

Programma's kunnen gebiedsgericht, maar ook sectoraal zijn. In het Omgevingsplan worden vervolgens de lokale regels vastgelegd. Op dit moment zijn de gemeentelijke regels over de leefomgeving nog verspreid over een groot aantal verschillende bestemmingsplannen en verordeningen. In het gemeentelijk omgevingsplan worden al deze plannen en verordeningen logisch en samenhangend gebundeld.

3.4 Gebiedsindeling en thema's

In het verleden zijn reeds diverse beleidsnota's op- en vastgesteld. Bestaand beleid is een van de uitgangspunten bij de visie. Door de doelstellingen uit dit beleid te toetsen aan de belangrijke waarden in het gebied wordt gekeken of de verschillende doelstellingen elkaar niet bijten. Daar waar nodig wordt een andere beleidskeuze gemaakt. Ook als uit burgerparticipatie blijkt dat veranderingen gewenst zijn kan een afwijkende keuze worden gemaakt. Door de integrale aanpak zal tegelijk een herijking plaats vinden van bestaand beleid.

Qua gebiedsindeling willen wij aansluiten bij de nota 'Kwalitatief ruimtelijk ontwikkelingsperspectief'. Hierin is reeds een globale indeling, gebaseerd op landschappelijke criteria, gegeven van de gemeente Oldambt.

Het gaat hier om:

- het open polderlandschap
- het meer besloten landschap in het zuidwesten van de gemeente.
- het bebouwde gebied, vooral gevestigd op het schiereiland van Winschoten

Dit zijn van oudsher de kenmerkende landschapstypen van het Oldambt.

Sinds de aanleg van het Oldambtmeer heeft dit landschapselement een grote rol gespeeld in de ontwikkeling van de rondom het meer gelegen kernen. Als zodanig is het Oldambtmeer dan ook als een afzonderlijk gebied aan te merken.

Binnen deze gebieden kunnen alle daar van belang zijnde thema's een plaats krijgen, beschreven en gewaardeerd worden. Tijdens de kick-off bijeenkomst hebben we voor een aantal voorbeeldgebieden gekeken welke waardes belangrijk zijn voor dat gebied en welke speerpunten van beleid voor dat gebied spelen. De volgende gebieden zijn bekeken door de stakeholders: woonwijken, buitengebied, bedrijventerrein en Blauwestad.

In de Omgevingsvisie zullen we per deelgebied en de daar spelende thema's beleidsmatige keuzes maken.

Er zijn algemene speerpunten die gemeente breed van toepassing zijn. Dit zijn:

- Economische ontwikkeling
- Leefbaarheid
- Verkeer en vervoer
- Veilige leefomgeving
- Landschap
- Water
- Openbare ruimte
- Cultuurhistorie en erfgoed
- Natuur
- Milieu
- Digitale bereikbaarheid
- Delfstoffenwinning
- Duurzaamheid en energie
- Deregulering
- Onderwijs

Daarnaast zijn er thema's die in verschillende geografische gebieden een prominente rol spelen.

Woonwijken <u>Waardes:</u> aantrekkelijke en veilige woonomgeving leefbaarheid	<u>Thema's:</u> levensloop bestendig bouwen demografische ontwikkeling voorzieningen
Buitengebied <u>Waardes:</u> open landschap karakteristieke elementen (erfgoed en natuur) agrarische bedrijvigheid waddenerfgoed specifiek woonmilieu	<u>Thema's:</u> modernisering agrarische sector energietransitie recreatie en toerisme benutten vrijgekomen bebouwing leefbaarheid kleinere gemeenschappen voorzieningen clusteren of uitruilen demografische ontwikkeling landschappelijke inpassing innovatieve kracht (inter-)nationale verbindingen
Bedrijventerrein <u>Waardes:</u> werkgelegenheid beeldkwaliteit	<u>Thema's:</u> ruimte voor bedrijven ketensituering scheiding van activiteiten beeldkwaliteit
Blauwestad <u>Waardes:</u> beeldkwaliteit recreatie water	<u>Thema's:</u> regelvrij bouwen recreatie en toerisme blauwe loper voorzieningen woningbouw evenementen

3.5 Digitalisering

De Omgevingsvisie moet voldoen aan de wettelijke vereisten voor digitalisering. Dat betekent dat we in ieder geval de visiekaart en bijbehorende tekst publiceren op www.ruimtelijkeplannen.nl. Het digitaliseren van de Omgevingsvisie is gecompliceerd door de combinatie van gebieds- en thema gerichte onderdelen. Hiervoor is externe expertise nodig.

Indien mogelijk willen we de verschillende elementen uit het kaartbeeld afzonderlijk van elkaar raadpleegbaar maken. Op die manier kunnen geïnteresseerden op een makkelijke manier de voor hun relevante teksten raadplegen. Een goede digitalisering maakt de Omgevingsvisie publiek toegankelijk en vergemakkelijkt herijking.

4. Proces

4.1 Projectorganisatie

Zoals in het vorige hoofdstuk naar voren is gekomen zijn er veel beleidsvelden die samen komen in de Omgevingsvisie. De projectgroep zal dan ook een brede vertegenwoordiging bevatten van de organisatie. Er is daarom een keuze gemaakt voor stakeholders uit verschillende onderdelen van de organisatie.

Een brede vertegenwoordiging in de projectgroep bevordert de integraliteit van de te maken keuzes in de Omgevingsvisie. De Omgevingswet gaat er ook van uit dat er een integrale afweging gemaakt wordt. Dit willen wij bereiken door de sectorale beleidsdoelstellingen bij elkaar te brengen. Hieruit komen knelpunten naar voren waarover een strategische keuze moet worden gemaakt.

4.2 Planning

Deze startnotitie is op dinsdag 27 september behandeld in het college van burgemeester en wethouders.

Alvorens deze startnotitie aan de gemeenteraad voor te leggen, is een (vormvrije) avond op dinsdag 27 september gehouden met de gemeenteraad. Tijdens deze avond is enerzijds uitleg gegeven over de strekking van de Omgevingswet en de consequenties voor bijvoorbeeld de gemeentelijke organisatie, anderzijds is de gemeenteraad gevraagd aan te geven in welke richting de Omgevingsvisie zich qua beleid moet begeven.

Voor de Omgevingsvisie starten we met een inventarisatie van het bestaande beleid. We gaan intern in gesprek om te komen tot een integrale afweging waaruit kansen en knelpunten naar voren komen. Daarnaast worden rondetafelbijeenkomsten georganiseerd met stakeholders. Vervolgens worden keuzes gemaakt. Dit moet leiden tot een concept-Omgevingsvisie in de raadsvergadering van januari 2017. Deze concept-Omgevingsvisie wordt overlegd met stakeholders. De gemeenteraad beschouwen we als één van de stakeholders in dit proces.

Het ontwerp van de Omgevingsvisie willen wij voor de zomerperiode ter inzage leggen. Vaststelling kan dan plaatsvinden in oktober 2017 door de gemeenteraad.

Zoals eerder genoemd is de Omgevingsvisie een dynamisch document. Omdat het ook een nieuw instrument is, willen wij eind 2018 met alle betrokken partijen ervaringen uitwisselen over de Omgevingsvisie. Wij verwachten dat in 2019 de Omgevingswet in werking treedt. Wij willen in 2019 beginnen met de evaluatie en herijking van de Omgevingsvisie.

4.3 Financiën

De kosten voor het opstellen van een startnotitie en het vervolg richting een Omgevingsvisie vergen een grote inspanning die niet binnen het reguliere budget Ruimtelijke Ordening past. Daarvoor zoeken wij nog een oplossing.